

*Goedkeuring van het op 9 December 1953 te Luxemburg
tussen Nederland, België en Luxemburg gesloten Protocol
inzake de handelspolitiek*

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 8

Het Protocol van 9 December 1953 in zake de handelspolitiek van de Benelux-landen dient in nauwe samenhang te worden gezien met het Protocol van 24 Juli 1953 betreffende de coördinatie van de economische en sociale politiek der Benelux-landen (*Trb.* 1954, 27 en 34). Immers, deze twee overeenkomsten vormen de grondslag voor het bereiken van het uiteindelijke doel van de Benelux-samenwerking, nl. de gemeenschappelijke markt.

Het Protocol van 24 Juli 1953, in samenhang met het voorunie-accoord, en de Landbouwprotocollen (*Trb.* 1953, 55) regelen het vrije verkeer in het Benelux-gebied van goederen van nationale oorsprong en bepalen de uitzonderingen op dit vrije verkeer en de omstandigheden, waaronder die uitzonderingen toelaatbaar zijn.

Het Protocol in zake de handelspolitiek van 9 December 1953 heeft ten doel, naast het hiervoren genoemde vrije verkeer van nationale producten van de drie landen ook het vrije verkeer in het Benelux-gebied van producten van derde landen te waarborgen en in overeenstemming hiermede het voeren van een gemeenschappelijke handelspolitiek ten opzichte van deze derde landen te verzekeren.

Tot deze stap was reeds op de Conferentie van Oostende van 29 Juli 1950 (zie *Trb.* 1953, 55) in principe besloten. Behalve echter, dat door de ontwikkeling van de internationale toestand als gevolg van het Koreaconflict de deviezenposities van Nederland en de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (B.L.E.U.) zich zozeer van elkaar verwijderden, dat voor het handelspolitieke samengaan voorshands geen basis meer aanwezig was, behoefde ook de bestudering van de consequenties van deze, zo ingrijpende, beslissing langere tijd dan was voorzien. Toen daarop de Nederlandse deviezenpositie weer voldoende was hersteld en de economische en financiële situatie van Nederland en de B.L.E.U. vrijwel parallel liepen, werd als inleidende stap op de weg naar het sluiten van een verdrag in zake de Economische Unie opnieuw het overleg over een overeenkomst in zake de gemeenschappelijke handelspolitiek tussen de Regeringen geopend. Dit leidde tot de conclusie, dat de samenwerking in de externe politiek parallel zou dienen te verlopen met die in de interne politiek.

Tot deze laatste werd de grondslag gelegd in het reeds genoemde Protocol van 24 Juli 1953, waarna ook overeenstemming kon worden bereikt over de samenwerking op het gebied van de externe politiek, als uitgewerkt in het onderhavige Protocol van 9 December 1953.

Deze samenwerking naar buiten menen de ondergetekenden te mogen zien als een belangrijke stap in de Benelux-ontwikkeling, die ook op het wijdere veld der Europese integratie van betekenis kan worden geacht.

Het Protocol omvat in de eerste plaats een aantal algemene regels, de externe economische politiek der drie landen betreffende (artikelen 1 en 2).

Artikel 1 legt in de tweede alinea uitdrukkelijk de gemeenschappelijke markt vast voor goederen, ongeacht hun origine, en voor diensten tussen de drie landen, terwijl *artikel 2* het principe van de handelspolitiek der drie landen weergeeft door te verklaren, dat de grootst mogelijke ontwikkeling van

het handelsverkeer slechts door een politiek van vrije uitwisseling van goederen en diensten kan worden verkregen.

In *artikel 3* wordt bepaald, dat de gemeenschappelijke politiek binnen twee jaar verwezenlijkt zal moeten zijn. Geheel in aansluiting aan de totstandkoming van de gemeenschappelijke markt is in dit artikel voorts bepaald, dat de contingenten in de gezamenlijk te sluiten handelsverdragen gemeenschappelijk zullen zijn. Het is logisch, dat daarbij die goederen kunnen worden uitgezonderd, waarvoor het interne verkeer niet geheel vrij is. In dit verband moge worden verwezen naar de Landbouwprotocollen en het Protocol van 24 Juli 1953.

De drie Regeringen hebben de gemeenschappelijke handelspolitiek reeds bij de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O.E.E.S.) geïntroduceerd. Dit is geschied door de indiening van gemeenschappelijke liberalisatielijsten, terwijl ten aanzien van het niet geliberaliseerde gedeelte van de Benelux-invoer uit de O.E.E.S.-landen — de partners hebben elkaars contingenten wederzijds overgenomen — een gezamenlijke verantwoording aan deze organisatie is verstrekt. Ten aanzien van dit niet geliberaliseerde gedeelte van de invoer wordt een gemeenschappelijke contingeringspolitiek gevolgd, met het oog waarop thans gezamenlijke onderhandelingen met de betrokken O.E.E.S.-landen worden voorbereid.

Eveneens is besloten ten aanzien van de invoer uit het dollargebied het regime van de drie Benelux-landen te uniformeren. Om het doel van de gemeenschappelijke markt, nl. de vrije circulatie van goederen, te verwezenlijken, is het nodig, dat de goederen, die in een van de landen om bepaalde redenen nog aan importrestricties moeten worden onderworpen, op dezelfde wijze door het andere land worden behandeld. Het regime ten aanzien van de invoer uit het dollargebied wordt daarbij zoveel mogelijk analoog aan het ten aanzien van de O.E.E.S. gevoerde invoerregime gemaakt.

Ten einde te vermijden, dat door de vrije circulatie van de geïmporteerde dollargoederen een eenzijdige belasting van de dollarfondsen van een der drie landen zou worden veroorzaakt, dient voor de eventuele verrekening der saldi, ontstaan uit het verkeer met het dollargebied, nog een regeling te worden getroffen.

Ten opzichte van de overige landen zal de Benelux-handelspolitiek worden verwezenlijkt door het aangaan van gemeenschappelijke handelsaccorden, gepaard met gemeenschappelijke of parallelle betalingsovereenkomsten. Voor wat betreft deze betalingsovereenkomsten zal door een speciale regeling tussen de Benelux-landen een globale compensatie van saldi, ontstaan in het verkeer met vorenbedoelde overige landen, plaats vinden. Daardoor zullen de financieringslasten van de gemeenschappelijke handelsaccorden op zodanige wijze over de Benelux-partners worden verdeeld, dat voorkeur van derde landen voor de valuta van een der Benelux-landen wordt vermeden. Een dergelijke compensatie is voor de bij de Europese Betalings-Unie (E.B.U.) aangesloten landen niet nodig, daar door de periodieke verrekening in Bazel de valuta's van deze landen als gelijkwaardig kunnen worden beschouwd. Deze globale compensatie tussen Nederland en de B.L.E.U. zal kunnen worden geëffectueerd via de E.B.U., welke onder de huidige omstandigheden een voldoende mogelijkheid biedt tot verrekening van

tussen Nederland en de B.L.E.U. ontstane saldi, onverschillig of die zijn ontstaan uit het verkeer met E.B.U.-landen of uit dat met niet-E.B.U.-landen (exclusief dollargebieden).

Artikel 4 handelt over de maatregelen, die ten doel hebben de export te stimuleren. Het is duidelijk, dat in het kader van een gemeenschappelijke handelspolitiek zodanige maatregelen niet een eenzijdige kunstmatige bevoordeling van een der partners tot gevolg mogen hebben. Het onderlinge overleg over de te nemen maatregelen sluit echter niet uit, dat die vormen van exportbevordering, die tot de normale middelen op dit gebied behoren, ook kunnen worden toegepast zonder dat de andere landen dezelfde maatregelen zouden overnemen.

Artikel 5 beoogt een coördinatie van de voorschriften aangaande het wissel- en betalingsverkeer. Evenals in artikel 4 moet deze coördinatie er toe leiden, dat verschillen in technisch-administratieve bepalingen worden voorkomen.

De voorgaande artikelen betreffen in hoofdzaak een aantal concrete beginselen en afspraken, die voor een goed deel het beleid vastleggen.

Artikel 6 heeft meer ten doel te streven naar een gelijke lijn in de algemene politiek, die haar uitdrukking vindt in internationale organisaties en conferenties, waarbij het overigens vanzelfsprekend is, dat deze algemene politiek zich effectueert in verschillende concrete onderdelen. Het belang van een in principe gelijkgerichte politiek, die door een systematisch vooroverleg moet worden verwezenlijkt, kan nauwelijks overschat worden. Zij vormt het aangewezen middel om de Benelux tot een krachtige economische eenheid te doen groeien. Dit wil echter niet zeggen, dat afwijkende standpunten uitgesloten zijn; integendeel, onder bepaalde omstandigheden kan het zelfs gewenst en noodzakelijk zijn van gediifferentieerde opvattingen en argumentaties te doen blijken.

Artikel 7 belast het Comité van Ministers met de uitvoering van het Protocol.

Volgens *artikel 8* is het Protocol voor onbepaalde tijd gesloten, echter met een opzeggingstermijn van één jaar. Zoals reeds eerder is uiteengezet, is het voeren van een gemeenschappelijke handelspolitiek, zolang er geen algemene convertibiliteit is, afhankelijk van een vorm van verrekening tussen Nederland en België, zoals die momenteel is gegeven door de E.B.U. Daarom is in dit artikel tevens bepaald, dat het Protocol slechts geldigheid bezit, zolang de E.B.U. functionneert, tenzij een bevredigende regeling voor het onderlinge betalingsverkeer daarvoor in de plaats kan worden gesteld.

Het Protocol is in zijn toepassing beperkt tot het Europese gebied van de drie landen. Om echter de mogelijkheid open te houden ook de overzeese gebieden daarvan te doen profiteren, is in *artikel 9* een daartoe strekkende bepaling opgenomen.

De Minister van Economische Zaken,
J. ZIJLSTRA.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. W. BEYEN.

De Minister zonder Portefeuille,
J. LUNS.

De Minister van Financiën,
VAN DE KIEFT.

*De Minister van Landbouw, Visserij
en Voedselvoorziening,*
MANSHOLT.